

BESLUT

2015-09-28

Dnr: 15/00926

SAKEN

Rapport, SVT1, 2015-04-08, kl. 18.00, inslag om en polisskjutning i USA; fråga om mediets genomslagskraft och bestämmelsen om våldskildringar i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen

BESLUT

Inslaget fälls. Granskningsnämnden anser att det strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Television AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGET

Inslaget handlade om en polisskjutning i USA där en man dött efter att ha blivit skjuten med åtta skott i ryggen av en polisman och att det blossat upp en debatt om polisvåld. Både i det så kallade löpet och i inslaget visades en filmvideo med skjutningen. Videosekvensen visade på avstånd hur polismannen sköt en springande man i ryggen som föll ner till marken.

ANMÄLNINGARNA

Inslaget har anmälts av tre personer som är kritiska till att Sveriges Television (SVT) visade bilder på när en man blev skjuten i ryggen. Anmälarna anser att det var extra anmärkningsvärt att inslaget inte föregicks av en varning och att det visades på en tid när barn kan tänkas titta på tv.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft och bestämmelsen om våldskildringar i 5 kap. 2 §

radio- och tv-lagen. SVT anför följande.

Bakgrunden till det aktuella inslaget var den senaste tidens debatt i USA om polisvåld mot i första hand afroamerikanska medborgare. Efter dödliga polisiära ingripanden mot svarta obehäpnade misstänkta personer har kritiken mot polisen lett till våldsamma kravaller i flera amerikanska städer. Polis och åklagare har i många fall besvarat den upprörda kritiken mot polisvåldet med att det varit frågan om självförsvar och upprätthållande av ordningen.

Orsaken till att den aktuella bildsekvensen visades på den tidiga nyhetstiden klockan 18.00 var att redaktionen bedömde att det här var frågan om mycket unika dokumentära bilder som visar en dödsskjutning i verkligheten. Tittaren kunde här med egna ögon se händelseförloppet, själv värdera situationen och få en konkret bakgrund till debatten om polisvåld. Nyhetsredaktionen ansåg att det var starkt motiverat att utan dröjsmål publicera bilderna såväl med tanke på nyhetsvärdet som informations- och allmänintresset. Att en förhållandevis lång bildsekvens visades var just på grund av den unika och dokumentära karaktären där polisen sköt den flyende mannen med åtta skott bakifrån.

En förvarning inför visningen av bilderna hade varit befogad, men vid en sammantagen bedömning anser SVT att bildsekvensen trots allt ändå inte var direkt påträngande eftersom det inte förekom några närgångna bilder på ansikte eller blod utan gav en mer översiktlig beskrivning av händelseförloppet.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat vid bedömningen av program som innehåller våld. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis ett krav på återhållsamhet i fråga om våldsskildringar och våldsinslag som sänds på tider då barn kan antas ta del av programmen.

Nämnden tillämpar en strängare bedömning för program eller inslag som sänts före kl. 21.00 än för senare sändningar. Nämnden tar även hänsyn till programsammanhanget och om någon varning föregick sändningen. Denna tidsgräns gäller dock inte för våldsskildringar i nyhetsprogram. För att inte lägga alltför stora hinder i vägen för nyhetsförmedlingen gäller huvudregeln att man vid nyhetssändningar före kl. 19.00 ska visa återhållsamhet i framställningssättet.

Ett tv-program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder får inte sändas under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmet, om det inte av särskilda skäl är försvarligt (5 kap. 2 § radio- och tv-lagen). Ett program med denna karaktär ska antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en

varning som anges löpande i bild under hela sändningstiden.

Det är Justitiekanslern som övervakar om en sändning innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med bestämmelsen. Om granskningsnämnden finner att en sändning innehåller sådant material ska nämnden anmäla detta till Justitiekanslern.

Granskningsnämnden ska självständigt bedöma om programföretaget har följt bestämmelsen om varning. Det innebär att nämnden först måste pröva om sändningen innehåller sådant som avses i bestämmelsen.

Enligt lagstiftningens förarbeten innebär uttrycket ”ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär” skildringar som upplevs som realistiska av åskådarna och har en illusorisk verkan. Det innefattar också skildringar som är detaljerade, antingen genom att man ser våldet i närbild eller genom att det är fråga om långa eller upprepade sekvenser (prop. 1995/96:160 s. 94 f., prop. 1980/81:176 s. 14 och prop. 1986/87:151 s. 95).

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser inledningsvis att de våldsskildringar som förekom i det aktuella inslaget inte var av sådant slag att de faller under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen.

Det aktuella inslaget sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas i fråga om våldsskildringar och inslag som kan verka skrämmande för barn. Videofilmen som innehöll bilder på hur en man blev skjuten till döds bakifrån kunde enligt nämndens bedömning verka skrämmande för barn. Sändningen av inslaget vid den aktuella tidpunkten strider därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Leif Hedman, Jan Holmberg och Nedjma Chaouche efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Johannes Wik